

Biostratygrafia konodontowa pogranicza emsu i eiflu w Górach Świętokrzyskich

Krystian Wójcik

Wydział Geologii, Uniwersytet Warszawski, Al. Żwirki i Wigury 93, 00-089 Warszawa; e-mail: krystian.karol.wojcik@student.uw.edu.pl

POLEO
2013
TYNIEC

Przełom wczesnego i środkowego dewonu wyznacza początek jednej z największych transgresji morskich w fanerozoicznej historii Ziemi. Czas i kierunek wkraczania wód morskich na obszar świętokrzyski, a zarazem rozwój i kierunek zmian środowisk sedymentacji w tym interwale pozostawały do tej pory słabo poznane. W ramach projektu NCN nr 2011/01/N/ST10/00604 (ID 152735) wykonano sedimentologiczne i stratygraficzne opracowanie 9 profili pogranicza emsu i eiflu z regionu kieleckiego, które składają się na rekonstrukcję rozwoju facjalnego obszaru Gór Świętokrzyskich, na tle tektoniczno-facjalnej ewolucji południowego szelfu Laurussii (Wójcik, 2013). W ramach prac stratygraficznych zebrano kolekcję około 200 konodontów platformowych, pozyskanych z ognia wapieni z Dąbrowy, formacji dolomitów z Szewców oraz formacji dolomitów z Jurkowic (Fig. 1). Konodontów nie stwierdzono w podścielających je utworach ognia dolomitów ze Zbrzy i formacji z Winnej oraz nadległych utworach formacji z Janczyc. Wszystkie okazy są przedstawicielami rodzaju *Icriodus*, który reprezentowany jest przez 2 zespoły: (i) *I. corniger corniger*, *I. c. retrodepressus*, *I. c. leptus*, *I. wernerii*, *I. introlevatus*, *I. curvirostratus* oraz (ii) *I. amabilis* i *I. struvei*. Pomimo braku taksonów indeksowych z rodzaju *Polygnathus*, zasięgi stratygraficzne Icriodontidae (rozpoznane w Górach Eifel przez Weddige'a (1977), a w Ardenach przez Gouwy i Bultyncka (2003) oraz na obszarze radomsko-lubelskim przez Narkiewicza (2011)) pozwalają z powodzeniem wyznaczyć granice standardowych zon konodontowych najwyższego emsu i eiflu. W sukcesjach świętokrzyskich dystrybucja konodontów jest jednak bardzo wyraźnie uwarunkowana występowaniem niesprzyjających facji – przedstawiciele starszego zespołu w ba-

danych sukcesjach po raz pierwszy pojawiają się dopiero w spagowej części ognia wapieni z Dąbrowy. Brak w zebranym materiale taksonów piętra emskiego, jak również brak ewolucyjnego FAD istotnej stratygraficznie formy *I. c. retrodepressus*, nie pozwalają zlokalizować granicy emsu i eiflu na badanym obszarze. Pojawienie się wymienionego gatunku wyznacza jedynie granicę powyżej której skały na pewno posiadają wiek eifelski, nic nie mówiąc o wieku skał podścielających, które jako nieme paleontologicznie mogą równie dobrze należeć do emsu jak i do eiflu (por. Fijałkowska-Mader & Malec, 2011). Dopiero pojawienie się przedstawicieli młodszego zespołu pozwala zdefiniować granicę dwóch pierwszych poziomów konodontowych niższego eiflu – *partitus* i *costatus*. Poniżej niema paleontologicznie pozostaje wyższa część sukcesji.

Tak skonstruowany szkielet biostratygraficzny stanowi punkt wyjścia do korelacji przy użyciu innych narzędzi stratygraficznych, między innymi przy pomocy krzywych podatności magnetycznej (Wójcik, 2013).

BIBLIOGRAFIA:

- Fijałkowska-Mader, A. & Malec, J., 2011. *Geological Quarterly*, 55: 109–138.
 Gouwy, S. & Bultynck, P., 2003. *Revista Española de Micropaleontología*, 35: 315–344.
 Narkiewicz, K., 2011. *Prace Państwowego Instytutu Geologicznego*, 196: 147–192.
 Weddige, K., 1977. *Senckenbergiana lethaea*, 58: 271–119.
 Wójcik, K., 2013. Praca doktorska niepublikowana. Uniwersytet Warszawski, Wydział Geologii. Warszawa.

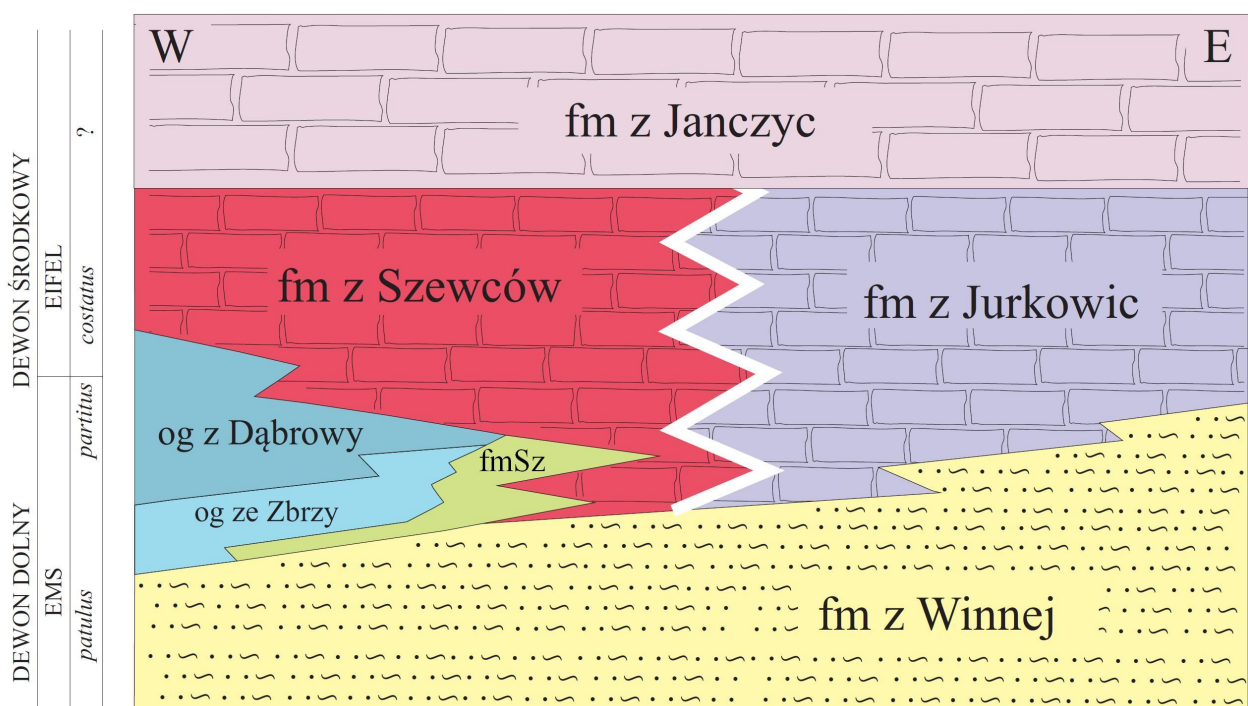

Fig. 1. Litostratygrafia pogranicza emsu i eiflu regionu kieleckiego Gór Świętokrzyskich wg Wójcika (2013); fmSz – formacja z Szydłówka.